

Memleketler	Nüfusu x 1000	Umumî faal Nüfus x 1000	Ziraî Nüfus x 1000	Ziraî nüfusun faal nüfusa nisbeti %	Ekilen Arazi x 1000 Hektar	Ziraat arazi- sinin % işle- nen miktarı
İngiltere	51.612	23 206	1,217	5	7.092	24,2
Hollanda	11.021	3.835	747	19	1.053	43,8
Danimarka	4.500	2.118	500	24	2.764	65,7
B. Almanya	33 692	22.074	5.114	23	8.699	39,1
Avusturya	6.997	3.347	1.080	32	1.771	32,0
Türkiye	25.500	12.038	9 318	77	24.070	41,8

Köy Elektriklendirilmesinde Umumî Prensipler

Adnan DİNÇEL
Y. Müh.

Memleketimizdeki potansiyel imkânların iyi bir şekilde istimali ile meydana gelecek ziraî ve sınaî inkişaf lar ekonomik ve sosyal kalkınmamızı sağlayacak başlıca unsurlardan-
dır. Nüfusumuzun 3/4 ünü teşkil eden köyle-
rimizin kalkınmasında elektrifikasyonun ro-
lü inkâr edilemeyecek kadar birinci sınıf bir
prioriteyi haizdir. Bu meyanda peşinen alı-
şlagelmiş ekonomik mukayese usulleri ile bu
problemi çözüme çalışmak insanı yanlış neti-
celere sevk edebilir. Köy elektrifikasyonu, bu-
gün karayolları, sulama şebekeleri kadar âmme
karakterini haiz bir husustur. Endirekt yol-
dan elde edilecek faydalarla bu mesele mem-
leketimiz için birinci derecede önemi haiz
bir konu olmaktadır.

Enerji temin imkânlarımız nelerdir, ön-
ce enterkonnekte şebekemiz bölgesi dahiline
giren köyleri birinci prioriteye, bunun har-
ricinde kalanları da yine grup grup düşün-
erek o bölgelere mahsus hidrolik imkânlarla
elektriklendirmeyi ele almalıyız. Bunlar har-
ricinde kalan münferit köyler için hidrolik,
termik (dizel) veya rüzgâr santralleri imkân-
ları etüd edilmelidir.

Gerek köy elektrifikasyonunda ve gerekse
orta gerilimli şehir şebekelerinde de tevzi volta-
jı 15 kV olarak seçilmiştir. Koy hatlarında
empenye edilmiş ağaç direk kullanılması ge-
rek ormanlarımızın iyi bir şekilde istimali ve
gerekse bu işin ekonomik olması yönünden

ehemmiyetle üzerinde durulması lâzım gelen
bir husustur E. İ. E. İdaresince Orman Umum
Müdürlüğünün yardımlarıyla ormanlarımızın
bu husustaki durumları ve ağaç direkli hava
hatları hakkında etraflı ve geniş etüdlere
yaptırılmaktadır.

15 kV. luk yüksek gerilim hatları koru-
ma telsiz olarak hesap edilmektedir.

Kullanılacak nakil cinsleri için memleke-
timizin imkânları, bunların harici piyasa ile
durumları gözönüne alınarak mukayeseler
yapılmakta, bugün için Al - St. nakil kullanı-
lması ekonomik olmaktadır

Köylerde 100 kVA yi geçmemek üzere
ağaç direkler üzerine yerleştirilmiş postaların
kullanılması ve köy şebekelerinde kullanılan
bilumum malzemenin standardizasyonu için
detaylı projeler hazırlanmaktadır.

- Alçak voltajlı köy şebekeleri ağaç direk-
ler üzerine bakır nakillerle yapılmakta, siste-
min basit kullanışlı ve ucuz olmasına çalışıl-
maktadır.

Bu arada köy elektriklendirilmesinde kul-
lanılacak bütün malzemenin mümkün oldu-
ğu kadar kendi imkânlarımızla yapılması ci-
hetine itina edilmelidir. İlk adımlar Rabak
Elektrolitik Bakır Fb, Etitaş Trafo Fabrikası
ve Çanakkale Seramik Sanayii vasıtasıyla atıl-
mıştır.

Koy elektrikleştirmesinin şimdi kanaati-mizce en mühim noktası idarî organizasyo-nundadır. Umumî mühendislik çerçevesini pek aşmayan bu problemin teknik cephele-rinden dolayı bir ihtilâf vukuu pek beklenemez, neticeyi nihayet hesaplar halleder Memleke-timiz için yeni bir mesele olması dolayısıyla idarî, finansman ve eğitim hususları en az teknik kısmı kadar mühim ve lüzumludur.

Halen Kanunu B. M. M de bekleyen Tür-kiye Elektrik Kurumunun çerçevesi içerisine alınacak müstakil hüviyetli bir koy elektrik-lendirilmesi müessesesi. Etüd, plânlama, pro-je, finansman, inşaat, bakım ve eğitim husus-larını tek elden idare edebilecektir

Hükümet her sene bütçeden ayıracağı bir fonla bu meseleyi ele almalı, hattâ bu fonun bir kısmını köylüye hibe etmelidir. Bankalar-dan, bilhassa Ziraat Bankasından, müsait im-kânlarla istikraz temin edilebilir. Harici yar-dımlardan istifade yolları aranmalıdır. Köy-lerin elektrikleştirilmesi için şehir ve sanayi elektriği üzerinden alınan vergilerden istifa-de edilebilir. Ve nihayet en mühim husus

olarak köylerin ve köylülerimizin bu fona iş-tirakleri bedenî ve malî cihetlerden beheme-hal temin edilmelidir. Gerek hariçten geçiri-lecek malzemeden ve gerekse köylünün kul-landığı elektrikten vergi alınmaması cihetine gidilmelidir

Eğitim meseleleri olarak kurslarla eleman yetiştirilmesi, bilhassa köylülerimize askerlik-leri sırasında lüzumlu bilgiler verilmesi zik-redilebilir.

Köylüye evinde tarlasında, köyünde elek-triğin kullanılması hakkında kurslar, filimler, radyo konuşmaları sergiler gösterilmelidir. Broşürler dağıtılmalıdır. Bilhassa elektriğin aydınlatma fonksiyonu dışındaki tatbikatı öğ-retilmelidir, esasen koy elektrifikasyonunu rasyonel kılacak hususta budur.

Bütün bunlarla beraber eğitim yol, su, mesken, sağlık problemleri paralel olarak yü-melidir. Son söz olarak da hiç yoksa şimdilik ilgili müesseseler arasında yakın bir işbirliği lüzumludur. Bu suretle bir işin iki defa - bü-yük bir ihtimalle de aynı şekilde yapılması-nın önüne geçilmiş olacaktır.

Yerli Elektrik Malzemesi imal Eden Ana Müessesemizi Tanıyalım

Yazan : Kenan ERGEN
Y. Müh.

Memleketimiz kalkınmasında on plânda yer alan ana dâvalardan birisi de hiç şüphe-siz elektriktir. Bu mevzuyla ilgili olarak şim-diye kadar yapılmış bulunan elektrik istihsal ve tevzi tesislerine yapılan yatırımlardan hakkiyle istifade edilebilmesi, bu enerjinin en uygun şartlarla müstehlike arzına bağlı bu-lunmaktadır.

Bu itibarla memleketimizde elektrik mal-zemesi imalının, döviz kazandırma, ham mad-de ve işçilik imkânlarımızı kıymetlendirme bakımından da büyük faydalar sağlayacağı pek tabiidir.

Ancak, yerli elektrik malzemesi imal eden müesseselerimiz mamullerinin revaç görmesi bir taraftan maliyet ve satış bedellerinin pi-yasa şartlarına uyabilmesine, diğer taraftan imalâtın kalite bakımından üstün vasıflan ihtiva etmesine bağlıdır.

Bu sebeple, bu gibi müesseselerin daha rasyonel çalışacak şekilde ve rantabilitelerini yükseltici tedbirlere tevessül etmeleri temen-niye şayan görülmektedir.

Yeniden kurulacak müesseselerde ihtiyaç-lann iyi bir şekilde tesbiti için pazar etüdle-rine önem vermeleri ve tesis kapasitelerini bu etüd sonuçlarına uygun şekilde seçmeleri yerinde bir tedbir olarak zikrolunabilir.

Filhakika ve bir misal olmak üzere Rabak Elektrolitik Bakır ve Mamulleri A. Ş. nin bu-günkü durumu tetkike değer görülmüştür. Bu müessese kuruluşu sırasında bu etütleri için muhtelif kaynaklardan faydalanmış ise de kurduğu tesislerin kapasitelerini tâyinde fazla iyimser davranmış bulunmakta ve bu-günde bu cihetten bir takım müşkülâtla kar-şılanmış bir vaziyet arz etmektedir. Bahis mevzu müessesenin kuruluşu sırasında E. İ